РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ДОСВІДУ СТВОРЕННЯ ВІДКРИТИХ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ В ІСТОРИЧНИХ АРЕАЛАХ МІСТ

1.1. Теоретичні передумови формування відкритих громадських просторів в середовище історичних міст

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МІСЬКИХ ВОДНО-ЗЕЛЕНИХ ТЕРИТОРІЙ ЗА В'ЯЗОВСЬКОЮ А.В. (2019)

ПРИНЦИПИ ТА ПРИЙОМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИРІЧКОВИХ МІСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ (НА ПРИКЛАДІ М. ДНІПРО) ЗА САМОЙЛЕНКО Є.В.

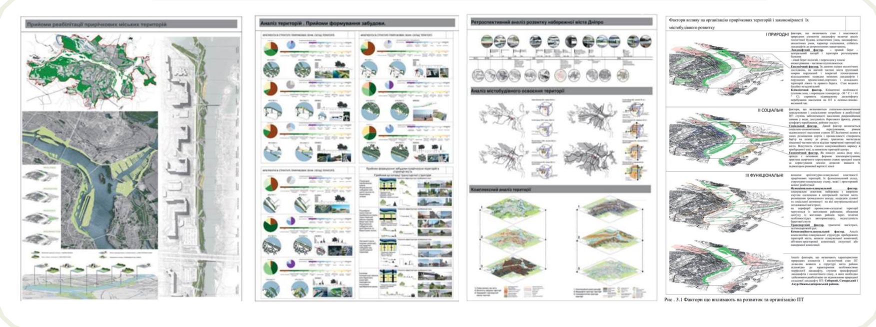

RESHAPING URBAN OPEN SPACES AND WATERFRONTS IN POST-SOCIALIST CITIES: THE CASE OF TBILISI ЗА DAVIT ASANIDZE

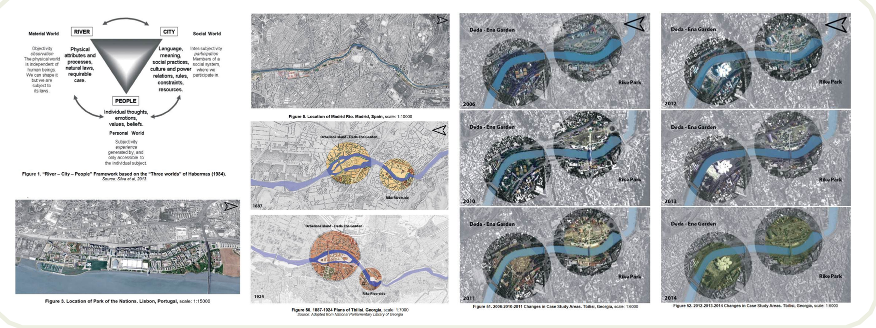

1.2. Практичний досвід інтеграції відкритих громадських просторів в середовище історичних міст

Lion Mountain Park, Сучжоу (Китай), 2024 рік.

Someș River Regeneration, Клуж-Напока (Румунія), 2023 рік.

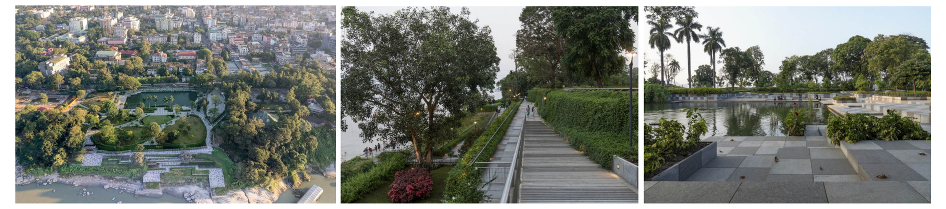

Урбаністичне відновлення набережної річки Брахмапутра, Гувахати (Індія), 2024

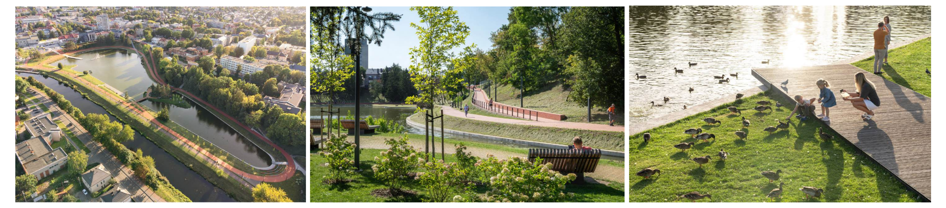

Senvagė Park, Паневежис (Литва), 2022 рік.

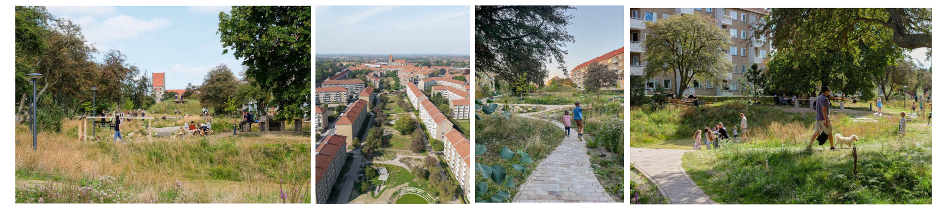

Парк клімату Grønningen-Bispeparken, Копенгаген (Данія)

1.3. Фактори і умови, що впливають на інтеграцію відкритих громадських просторів в середовище історичних містя

ФАКТОРИ

МІСТОБУДІВНІ

Набережні як межові простори часто залишаються неінтегрованими у загальну тканину міста. Проте саме вони можуть стати зв'язковим елементом між різними частинами міського середовища. Містобудівні фактори зумовлюють потребу в поєднанні рекреації з транзитними маршрутами, врахуванням доступу з навколишніх житлових і громадських зон.

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ

Прирічкові набережні міст часто мають історичну функціональну спадщину — пристані, млини, оборонні укріплення. Ці елементи слід не тільки зберегти, а й адаптувати до сучасного використання, створюючи простори з виразною культурною пам'яттю.

ЕКОЛОГІЧНІ

Набережні виконують роль буферної зони між урбанізованим середовищем і водними об'єктами. Тому екологічні фактори полягають у збереженні берегових ліній, водно-зеленої мережі, відновленні природного дренажу та впровадженні принципів «зеленої інфраструктури» — зокрема, фіторемедіації, природних біофільтрів і ландшафтного зонування.

ПРИРОДНЬО-КЛІМАТИЧНІ

Набережні території характеризуються динамічним ламндшафтом — наявність води, природних схилів, підвищена вологість і мікрокліматичні особливості створюють унікальні умови для формування відкритих просторів. Ці фактори визначають тип покриттів, рослинність, необхідність дренажних систем, укріплення берегів і організацію затінених зон.

УМОВИ

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ

Успішність інтеграції залежить від того, наскільки проект відповідає потребам різних груп населення — дітей, літніх людей, туристів, молоді. За обмежених ресурсів важливо орієнтуватися на поетапне впровадження із залученням громади та бізнесу.

ПСИХОЛОГІЧНІ

Прирічкові простори мають особливу здатність створювати «місця сили» — простори спокою, натхнення, спостереження. Забезпечення комфортного простору через тишу, оглядовість, сенсорність середовища сприяє відновленню психоемоційного стану мешканців.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ

Врахування прибережних захисних смуг, меж історико-культурної спадщини, зон обмежень (санітарних, гідрологічних) є необхідною умовою для реалізації. Успішні практики демонструють важливість комплексного планування та узгодження з нормативно-правовою базою.

ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНІ

Берегові лінії потребують зміцнення, а підняття рівня води чи ерозія створюють додаткові виклики. Інженерні рішення мають не лише забезпечувати безпеку, а й залишатися естетично адаптованими до ландшафту (наприклад, інтегровані сходи, дощові сади, понтонні платформи).

РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРИЙОМІВ ІНТЕГРАЦІЇ ВІДКРИТИХ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ В СЕРЕДОВИЩЕ СФОРМОВАНОЇ ЗАБУДОВИ ІСТОРИЧНИХ МІСТ

2.1. Класифікація відкритих громадських просторів в історичному середовищі міст

ЗА ФУНКЦІОНАЛЬНИМ ПРИЗНАЧЕННЯМ:

рекреаційно-ландшафтні простори:
- зони прогулянок уздовж річки (набережні, тераси);
- оглядові майданчики та видові точки на історичну панораму;
- місця для неформального відпочинку — схили, трав'яні тераси.

культурно-історичні простори:
- простори біля пам'яток архітектури та об'єктів реставрації (екстер'єрні експозиції, інфозони, арт-інсталяції)
- інтерпретаційні простори (місця, що розкривають історію промислових/водних об'єктів)

соціально-громадські простори:
- площі, дворики та внутрішньоквартальні простори з функцією комунікації;
- простори біля громадських закладів (кафе, виставкових зон);
- маршрути та зони тимчасового зібрання (ярмарки, події).

транзитно-пішохідні простори:
- прогулянкові маршрути вздовж води та до історичних об'єктів;
- мости, переходи, сходи зі схилів у бік річки;
- пішохідні зв'язки між забудовою, ландшафтом і річкою.

ЗА ХАРАКТЕРОМ ВІДКРИТОСТІ ПРОСТОРУ:

відкриті публічні простори
площі, набережні, тераси;

напіввідкриті простори
внутрішньоквартальні зони, патіо, тераси на схилах;

перехідні інтегровані простори
громадські зони, які є переходами між забудовою та природним середовищем (перехід від кафе на першому поверсі до відкритого простору біля річки).

ЗА ПРОСТОРОВИМ ЗВ'ЯЗКОМ З ВОДНИМ ЛАНДШАФТОМ:

безпосередньо прилягаючі до річки
терасовані платформи, пристані, оглядові майданчики;

візуально пов'язані з річкою
простори з видовими вікнами (виставкові зони, кафе, внутрішні дворики з виглядом на річку);

віддалені, але функціонально пов'язані з водним середовищем
площі й маршрути, що формують цілісний просторово-функціональний ансамбль з річкою

ЗА РІВНЕМ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ ЗНАЧУЩОСТІ:

простори з архітектурною спадщиною (реставрованою чи адаптованою)
простір перед пивоварнею/хоповим заводом, як приклад збереження промислової пам'ятки;

простори, що фіксують історичну топографію
(візуальні осі, домінанти, маршрути) – відкриті панорами на історичний центр з боку річки або навпаки;

новостворені, але інтегровані у традиційний міський ландшафт
сучасні громадські простори, що підтримують масштаб, ритм і атмосферу історичної тканини.

2.2. Принципи інтеграції відкритих громадських просторів в історичне середовище міст

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА ВІДПОВІДНІСТЬ

Гармонійне поєднання благоустрою з історичним контекстом, збереження пам'яті місця через матеріали, візуальні осі та масштаби.

ЛАНШАФТНО-ПРОСТОРОВА БЕЗПЕРЕВНІСТЬ

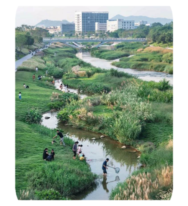

Створення єдиної природно-рекреаційної системи, збереження рельєфу, води, зелених коридорів і зручних маршрутів.

КОНТЕКСТНІСТЬ

Урахування природних, культурних, соціальних та ментальних особливостей території. Зв'язок з локальними історіями й традиціями.

РЕГЕНЕРАТИВНІСТЬ

Відновлення природних і культурних компонентів середовища, перетворення занедбаних зон на життєздатні екологічні простори.

М'ЯКА МОБІЛЬНІСТЬ

Створення зручних, безбар'єрних маршрутів для пішоходів, велосипедистів і маломобільних осіб, з мінімальним втручанням.

ЕКОЛОГІЧНА ЧУТЛИВІСТЬ

Збереження природних екосистем, впровадження локальних рослин, зменшення впливу урбанізації на природу та мікроклімат.

ГУМАНІЗАЦІЯ ПРОСТОРУ

Орієнтація на людину, комфорт, інклюзивність, соціальну взаємодію, створення безпечного та емоційно підтримувального середовища.

ПАРТИСАТИВНІСТЬ

Залучення громади до проектування, створення "простору-спільноти" через спільні рішення, експерименти і турботу.

2.3. Прийоми формування цілісного середовища відкритих громадських просторів в історичному місті (на прикладі прирічкових територій м. Житомир

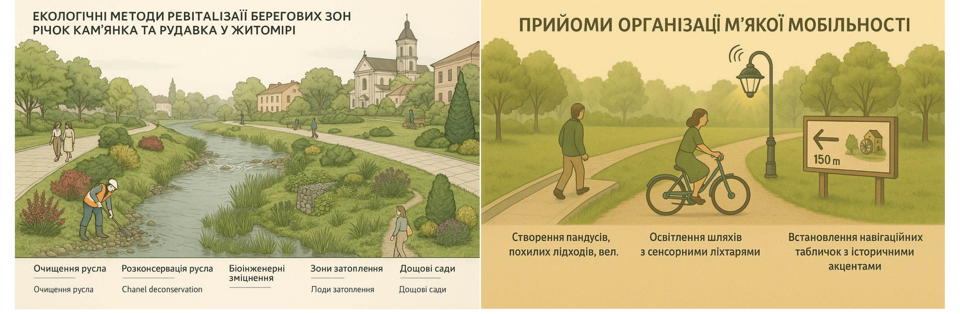

РОЗДІЛ 3. ПРОПОЗИЦІЇ З ІНТЕГРАЦІЇ ВІДКРИТИХ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ В ІСТОРИЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ М. ЖИТОМИРА

3.1. Аналіз вихідної ситуації

СХЕМА РОЗТАШУВАННЯ ДІЛЯНКИ ПРОЕКТУВАННЯ В СТРУКТУРІ МІСТА
М 1:100 000

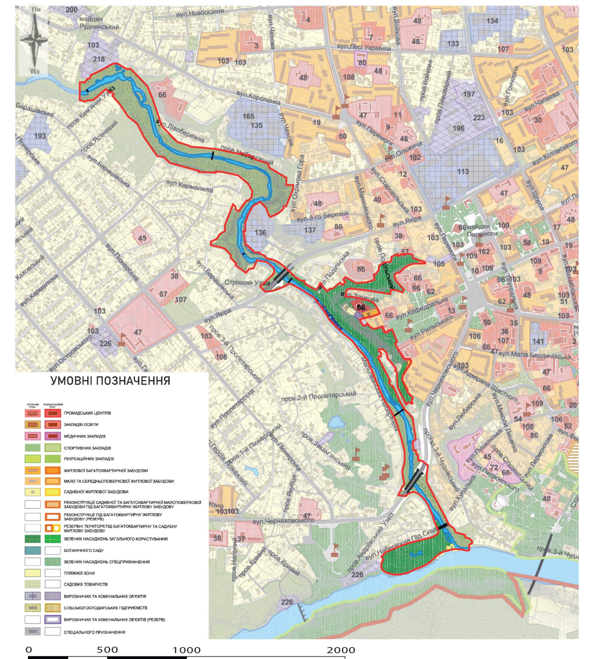

СИТУАЦІЙНИЙ ПЛАН
М 1:10 000

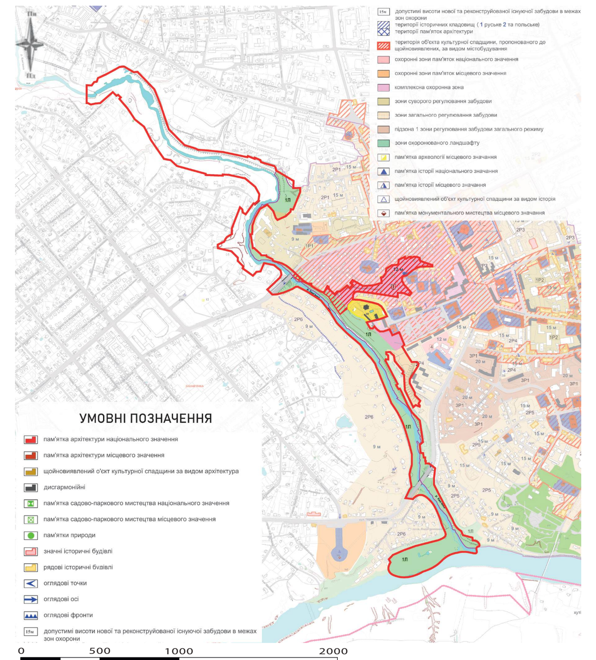

СХЕМА ІСТОРИЧНОГО АНАЛІЗУ ДІЛЯНКИ
М 1:10 000

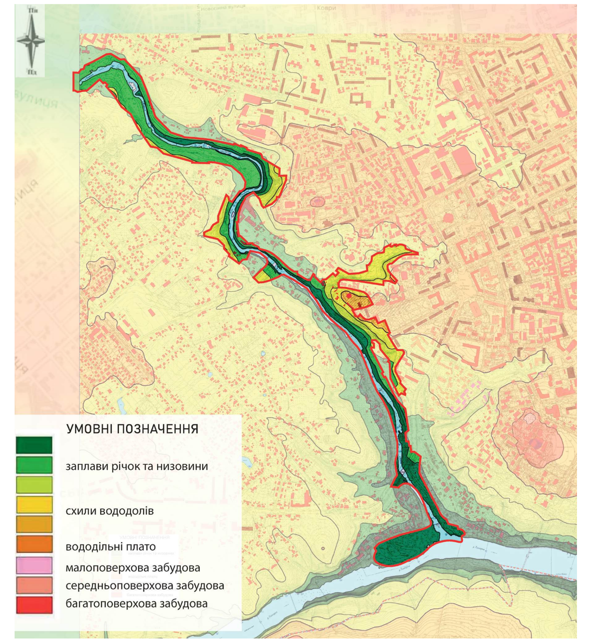

СХЕМА ГЕОМОРФОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ ДІЛЯНКИ
М 1:10 000

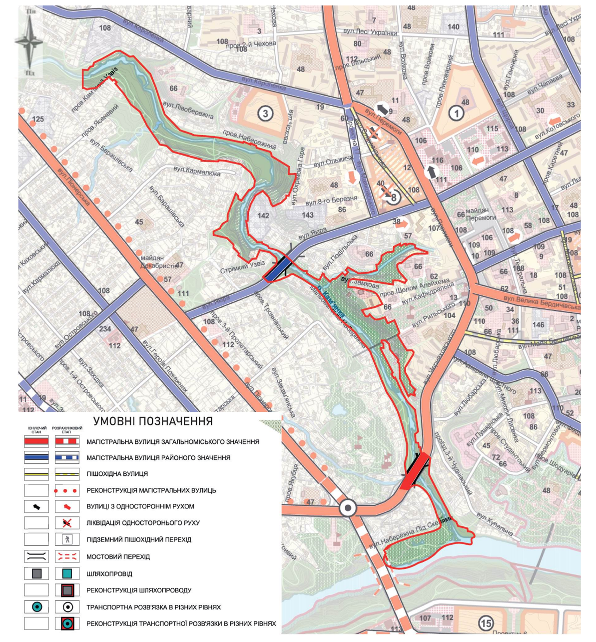

СХЕМА ТРАНСПОРТНО-ПІШОХ
М 1:10 000

СХЕМА ПРИРОДНООХОРОННИХ ТА РЕАКРАЦІЙНИХ ТЕРИТОРІЙ
М 1:10 000

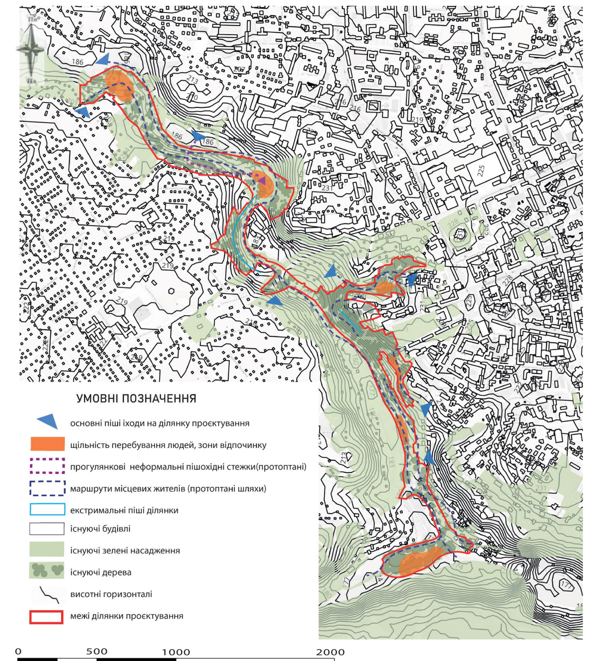

СХЕМА ТРАНСПОРТ
М 1:10 000

ПРИЙОМИ ІНТЕГРАЦІЯ ВІДКРИТИХ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ В ІСТОРИЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ (НА ПРИКЛАДІ ПРИРІЧКОВИХ ТЕРИТОРІЙ М. ЖИТОМИРА)

ВИКОНАЛА: ПАТИНСЬКА О.І. РЕЦЕНЗЕНТ: Зав. каф. ландш. та туристично-рекр. арх., доктор арх., проф. ЯЦЕНКО В.О.

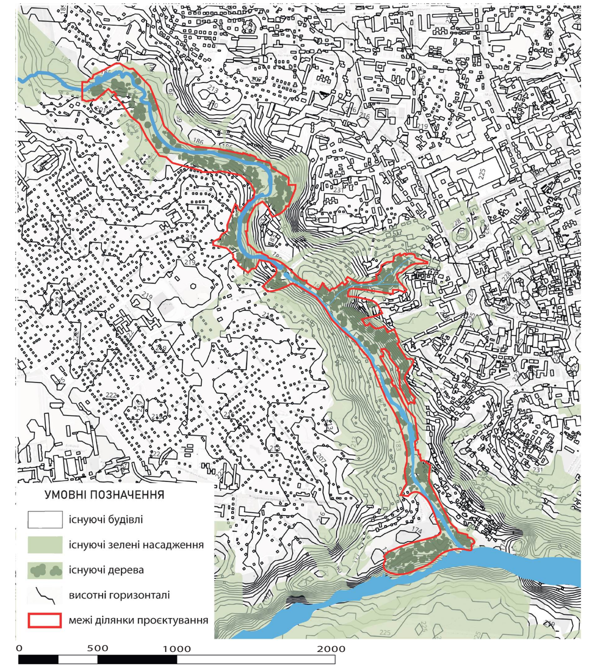

ОНОРНИЙ ПЛАН ДІЛЯНКИ
М 1:10 000

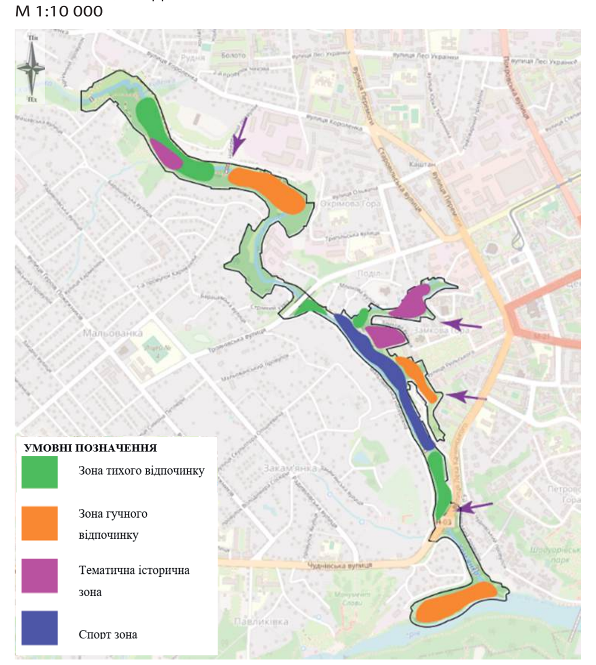

СХЕМА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ЗОНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ
М 1:10 000

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛАН
М 1:5 000

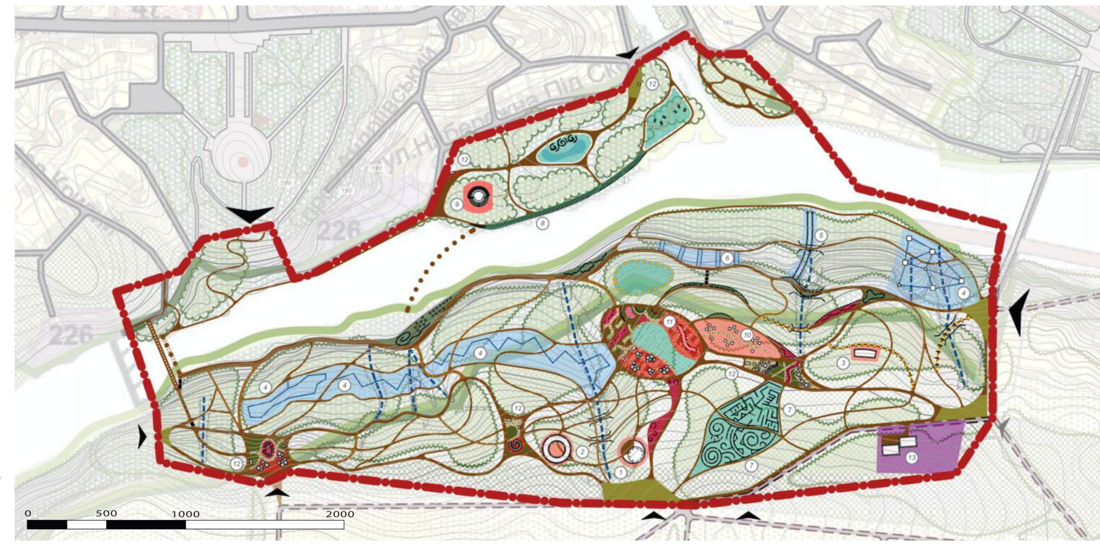

ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗОНУВАННЯ ПРОЕКТОВАНОЇ ДІЛЯНКИ ПАРКУ
М 1:2 000

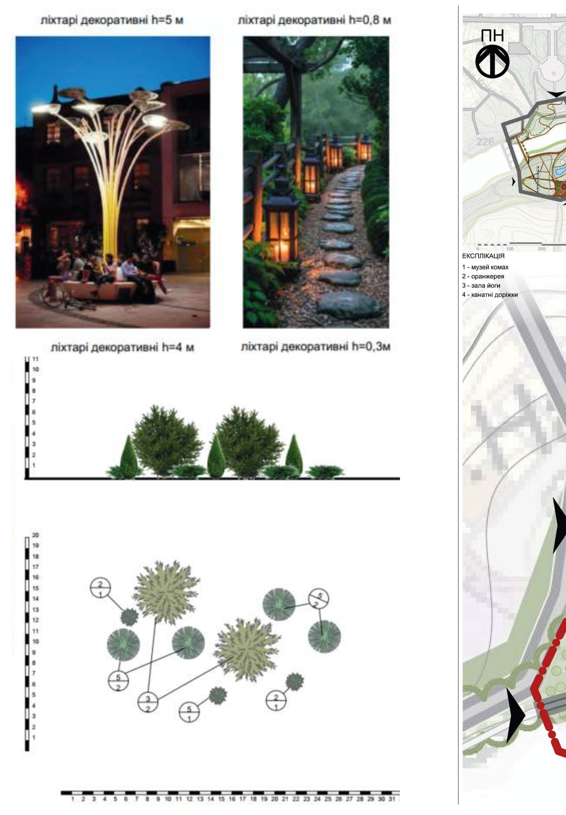

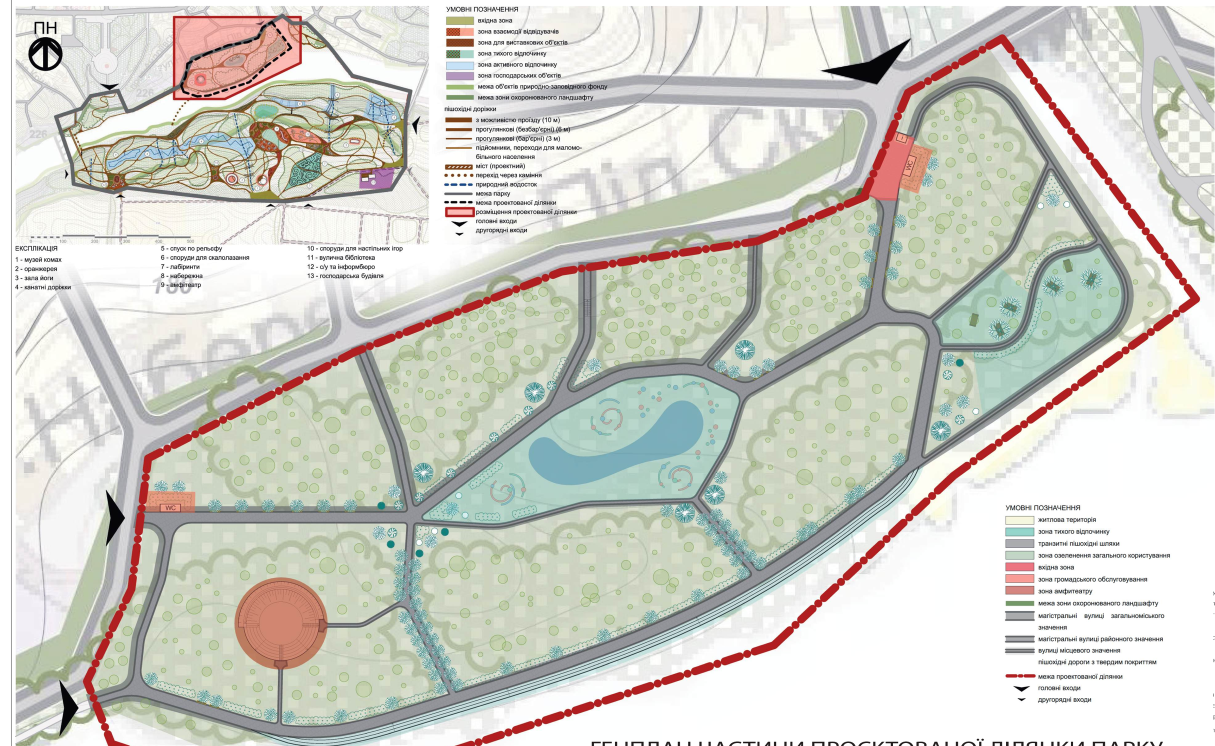

ГЕНПЛАН ЧАСТИНИ ПРОЄКТОВАНОЇ ДІЛЯНКИ ПАРКУ
М 1:1 000